

"...

“Davacı ... .. vekili tarafından müvekkilinin eşi ... ..'nın ilk evliliğinden 27.08.1997 doğumlu ... .. isminde bir kızı bulunduğunu, müvekkili ile ... ..'nın yaklaşık 12 yıldır evli olduklarını, evlilik tarihinden itibaren ... .. ile bir aile olarak birlikte yaşadıklarını, evlat edinilmek istenen ... ..'nın 27 yaşında olup ergin olduğunu, Türk Medeni Kanunun erginlere yönelik evlat edinme şartlarının tamamının gerçekleştiğini belirterek evlat edinmeye karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkememizce yapılan yargılama sırasında, evlat edinmek isteyen ... ..'nın 25/09/1979 doğumlu, evlat edinilmek istenilen ... ..'nın ise 27/08/1997 doğumlu olduğu bu haliyle taraflar arasındaki yaş farkının on yedi yıl on bir ay iki gün olduğu anlaşılmıştır.

Anayasanın 152/1 maddesinde bir davaya bakmakta olan mahkemenin, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması halinde, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakacağı hüküm altına alınmıştır.

4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun 308/1 maddesinde evlât edinilenin, evlât edinenden en az onsekiz yaş küçük olması şart olarak düzenlenmiştir. Anılan bu Kanun hükmünün Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkına aykırı olduğu kanaatine varıldığından iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulması uygun görülmüştür.

İptal istemine ilişkin olarak;

Evlat edinmeye ilişkin hükümler hukukumuzda Türk Medeni Kanununun Hısımlık başlıklı ikinci kısmının soybağının kurulması başlıklı birinci bölümünün dördüncü ayrımında 305. ve 320. maddeleri arasında düzenlenmiş ve evlat edinilme, süre, yaş ve rıza gibi belli koşullara bağlanmıştır. Bu anlamda anılan Kanunun 308. maddesinde evlât edinilenin, evlât edinenden en az onsekiz yaş küçük olması şart olarak düzenlenmiştir. Kanunun aradığı şekli koşulların yanında olmazsa olmaz koşul evlât edinmenin her hâlde evlat edinilecek olanın yararına bulunmasıdır.

Bu durumda, somut olayda olduğu üzere, evlat edinilmek istenenin, annesiyle evli bulunan evlat edinmek isteyen ile uzun yıllardır aile ilişkisi içerisinde yaşıyor olması, oluşan ebeveyn-çocuk ilişkisi de nazara alındığında, Kanunda belirlenen on sekiz yaş farkının istisnalarının bulunmaması ve bu konuda hakime takdir yetkisi tanınmaması nedeniyle, on yedi yıl on bir ay gibi bir yaş farkı bulunmasına rağmen bir aylık bir süre nedeniyle evlatlık ilişkisinin kurulmasının imkansız olması, evlat edinmenin, evlat edinilecek olanın yararına olduğu durumlarda, çocuğun yüksek çıkarına aykırılık oluşturabilecek ve bu husus aile ilişkilerinin gelişmesine de zarar verebilecektir.

Nitekim benzer durum nedeniyle Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvuru üzerine konu Anayasa Mahkemesinin önüne gelmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 25/7/2023 tarih ve 2020/10490 başvuru numaralı kararında

"....

53. Asgari yaş farkına ilişkin şartın kesin şekilde düzenlenmesinin ve asgari yaş farkına dair hiçbir istisnaya hukukumuzda yer verilmemesinin çocuğun üstün yararının gerektirdiği bazı zorunlu durumlarda mağduriyetlere yol açması muhtemeldir. Örneğin anne-babasını yitirmiş bir küçüğün yakın hısımlar tarafından büyütülmesi ve akabinde evlat edinilmek istenmesi ya da evlat edinme talebinde bulunan kişinin evlat edinilmek istenen küçüğün biyolojik anne veya babasıyla evli olması ve küçüğün bakımının uzun süredir üstlenilmesi hâllerinde bu kişiler arasında sağlıklı bir çocuk-ebeveyn ilişkisinin kurulduğunun uzman raporlarıyla objektif şekilde ortaya konulması durumunda Kanun'da yer alan asgari yaş farkının kesin şekilde uygulanması gerekliliği çocuğun yararına aykırılık oluşturabileceği gibi bu durum fiilî olarak var olan aile ilişkilerine de zarar verebilir.

54. Kanun koyucu, evlat edinen ile evlat edinilen arasında olması gereken asgari yaş farkına ilişkin genel ve kesin kural koyarak örnekleri çoğaltılabilecek bazı istisnai durumlar yönünden aralarında makul kabul edilebilecek derecede yaş farkı olan ancak on sekiz yaş farkının bulunması şartını sağlamayan tarafları kapsam dışında bırakmaktadır. Asgari yaş farkının bulunmasına yönelik şartın genel bir kural olarak düzenlenmesi yukarıda belirtilen nedenlerle makul ve gerekli olmakla birlikte yaş farkının makul olduğu ve evlat edinmeye karar verilmesinin özellikle çocuğun üstün yararının korunması bakımından gereklilik içermesi gibi ayıksı durumlara özgü olarak kurala istisna olacak şekilde herhangi bir düzenlemenin bulunmaması, devletin çocukların aile ve toplum içindeki yerini belirleyen ve düzenleyen hukuk kurallarını oluşturma konusundaki pozitif yükümlülüğüne aykırılık oluşturabilir.

....

56. Tüm bu süreç gözönüne alındığında yaş farkı konusunda hâkime takdir yetkisi tanınması durumunda aralarında makul kabul edilebilecek bir yaş farkı bulunan tarafların fiilen var olan aile bağlarının hukuken de tam bir koruma altına alınması gerektiği değerlendirilmiştir. Bu türden bir korumanın mevcut kanuni düzenlemelerle mümkün olmayacağı açık olduğundan tam da bu noktada devletin aile birlikteliğinin tanınması konusunda yasal düzenlemeler yapılmasına ilişkin pozitif yükümlülüğünün devreye girmesi ve genel kurala istisna getiren düzenlemelerin hayata geçirilmesi gerekir.

57. Mevcut durumda söz konusu gerekliliğe rağmen kesin ve genel kuralın hiçbir istisna içermediği görülmektedir. Kuralın kesin olması ve bazı dezavantajlı ya da daha fazla korunmayı gerektiren durumda olanlar yönünden istisnai düzenlemelere yer verilmemesi somut olayda olduğu gibi çocuğun üstün yararının korunması ilkesine ve aile hayatı ilişkilerine zarar vermektedir. Başvuruya konu olayda da başvurucunun ayıksı durumunu ve haklı taleplerini kapsam dışında bırakan eksik bir düzenlemenin bulunduğu, mevcut mağduriyetin 4721 sayılı Kanun'un 308. maddesinde yer alan hükmün istisna içermemesinden kaynaklandığı değerlendirilmiştir.

58. Neticede yürürlükteki düzenlemenin kesin olması, hiçbir hâl yönünden istisna içermemesi ve zorunlu durumlar karşısında uygulayıcılara takdir alanı bırakmaması nedeniyle devletin yasal düzenlemeler oluşturma konusundaki pozitif yükümlülüklerinin yerine getirilmediği kanaatine varılmıştır. Söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmemesi nedeniyle aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği ve ihlalin doğrudan 4721 sayılı Kanun'da yer alan asgari yaş farkına ilişkin düzenlemede haklı ve kabul edilebilir istisnalara yer verilmemesinden,

diğer bir anlatımla işaret edilen hususta eksik düzenlemenin bulunmasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

..."

denilerek başvurucunun aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna ve Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Tüm bu nedenlerle 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun "Evlât edinilenin, evlât edinenden en az onsekiz yaş küçük olması şarttır." şeklindeki 308/1 maddesinin Anayasa'nın 20. maddesine aykırı olduğu anlaşıldığından anılan maddenin somut norm denetimi yoluyla iptali hususunda Anayasa Mahkemesine başvuru yapılmasına karar vermek gerekmiştir.

KARAR/Yukarıda açıklanan nedenlerle,

4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun "Evlât edinilenin, evlât edinenden en az onsekiz yaş küçük olması şarttır." şeklindeki 308/1 maddesinin Anayasa'nın 20. maddesine aykırı olduğu anlaşıldığından anılan maddenin somut norm denetimi yoluyla İPTALİ HUSUSUNDA ANAYASA MAHKEMESİNE BAŞVURU YAPILMASINA,

6216 Sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu Ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 40. maddesi ve Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 46. maddesi uyarınca,

Mahkememizin itiraz başvurusu gerekçeli kararının aslının, başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneğinin, dava dilekçesi ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örneklerinin ve dava dosyasında sunulan belgelerin mahkememiz yazı işleri müdürü tarafından tarih sırasına göre başlıklar hâlinde sıralanacak dizi pusulası ile birlikte Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine,

Dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde karar verildi.”